

Cyflwynwyd yr ymateb hwn i ymchwiliad y [Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg i egwyddorion cyffredinol y Bil Addysg Drydyddol ac Ymchwil \(Cymru\)](#)

This response was submitted to the [Children, Young People and Education Committee](#) inquiry into the general principles of the [Tertiary Education and Research \(Wales\) Bill](#)

TER 22

Ymateb gan: Prifysgol Caerdydd

Response from: Cardiff University

1. Trosolwg

- 1.1 Wrth ymateb i'r Bil blaenorol, croesawodd Prifysgol Caerdydd yr egwyddorion sylfaenol eang o gydweithio agosach rhwng Addysg Uwch ac Addysg Bellach. Fodd bynnag, dadleuasom fod angen gwneud llawer mwy o fewn a thu hwnt i'r ddeddfwriaeth i newid y naratif i ddychmygu system AU sy'n llai ynysig, yn fwy ymatebol ac sy'n bartneriaid gwell ag agweddau eraill ar gymdeithas a'r economi.

- 1.2 Rydym yn cydnabod y cynnydd cryf sydd wedi'i wneud mewn rhai meysydd fel rhan o ailddrafftio'r Bil. Nodir y rhain yn gryno isod i gydnabod y newidiadau yr ydym yn eu croesawu'n fawr:
 - **Cenhadaeth ddinesig:** Roeddem wedi mynegi pryder o'r blaen ynghylch a allai'r diffiniad arfaethedig o Genhadaeth Ddinesig fod yn rhy benodol ac y gallai ymyrryd ag amcanion elusennol prifysgolion – rhoddwyd sylw i'r ddau bryder hyn. Fodd bynnag, byddem yn dal i wneud y pwynt bod angen i unrhyw ddyletswydd ar Genhadaeth Ddinesig gael ei chyfateb gan fecanwaith ariannu hirdymor.
 - **Llywodraethu'r Brifysgol:** Mae graddio rhai pwerau, gan gynnwys y rhai ar gynlluniau Ffioedd a Mynediad / Mynediad a Chyfleoedd, yn dangos bod Llywodraeth Cymru wedi gwrandao ac ymateb i bryderon y sector.
 - **Rhyddid mynegiant:** Gadawodd y Mesur drafft cychwynnol y posibilrwydd y gallai Cymru geisio dilyn arweiniad Bil Rhyddid i Lefaru (Addysg Uwch) Lloegr, a allai agor 'rhyfel diwylliant' o fewn AU Cymru. Mae'r Bil diwygiedig yn llawer cliriach, sy'n nodi dyletswydd ar CTER i ddiogelu 'rhyddid i lefaru' academiaidd, y byddem yn ei ystyried yn annadleuol ac yn gyson â'r dull presennol yng Nghymru.

THE QUEEN'S
ANNIVERSARY PRIZES
FOR HIGHER AND FURTHER EDUCATION
2015

INVESTORS
IN PEOPLE

Athena
SWAN
Silver Award

UK Quality Assured
Sicrwydd Ansawdd y DU

Registered Charity No. 1136855
Elusen Gofrestredig Rhif. 1136855

- 1.3 Er ein bod yn croesawu'r meysydd cynnydd hyn, mae meysydd eraill lle teimlwn fod angen diwygio'r Bil o hyd er mwyn cyflwyno'r newidiadau a nodir yn 1.1 uchod, ac mae'r rhain wedi'u nodi yn yr adrannau isod. Rydym yn annog y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg yn gryf i ystyried cymeradwyo ac ymhelaethu ar y pwyntiau hyn fel rhan o'ch gwaith craffu eich hun, a byddem yn eich annog i ystyried argymell gwelliannau i fynd i'r afael â'r pwyntiau a godwyd.

2. Dyletswyddau strategol

- 2.1 Er bod ychwanegu naw dyletswydd strategol at y Bil yn gam i'w groesawu sy'n mynd i'r afael â rhywfaint o bryder blaenorol ynghylch diffyg cyfeiriad posibl i'r ddeddfwriaeth, gellid dadlau bod y dyletswyddau arfaethedig eu hunain yn gyfyngedig o ran cwrpas ac uchelgais.
- 2.2 Er enghraifft, byddem yn cwestiynu a yw Dyletswydd 3 ("*Annog cyfranogiad mewn addysg drydyddol*") yn ddigonol; nid yw cynyddu cyfranogiad yn gwarantu canlyniadau da i fyfyrwyr, felly byddem yn argymell dyletswydd ddiwygiedig sy'n ceisio mesur a gwella effaith addysg ar fyfyrwyr.
- 2.3 Yn yr un modd, mae'n debyg bod Dyletswydd 6 ("*Cyfrannu at economi gynaliadwy ac arloesol*") wedi'i chynllunio i gwmpasu dyheadau ymchwil darparwyr ond nid yw'n cyfleu pwysigrwydd enfawr prifysgolion yn arbennig i lywio twf economaidd. Fel y nododd Prifysgolion Cymru¹, dylai fod dyletswydd strategol benodol a llawer mwy uchelgeisiol sy'n canolbwyntio'n benodol ar ymchwil ac arloesi – byddem yn cymeradwyo'r alwad hon yn gryf.
- 2.4 Efallai y bydd Cymru'n dilyn yr arweiniad a bennwyd gan Gyngor Cyllido'r Alban² wrth nodi fframwaith strategol clir ac uchelgeisiol. Mae ei ddatganiad cenhadaeth, i " *greu a chynnal system sy'n arwain y byd o addysg drydyddol, ymchwil ac arloesi sy'n newid bywydau er gwell, yn cyfoethogi cymdeithas ac yn cefnogi twf economaidd cynaliadwy a chynhwysol*", yn cynnig ymdeimlad cadarn o ddiben. Fe'i tanlinellwyd yn ddiweddar hefyd gan adolygiad³ a fydd yn rhoi hwb i'r gwaith o ddatblygu fframwaith perfformiad ar gyfer sector addysg drydyddol. Bydd hyn yn golygu bod y rheoleiddiwr yn cydweithio â'r sector, myfyrwyr a rhanddeiliaid allweddol i roi mwy o eglurder ynghylch y canlyniadau disgwylidig i fyfyrwyr, effaith ymchwil, adnewyddu economaidd a chymdeithasol, ac arweinyddiaeth ar gyfer argyfwng yr hinsawdd, cydraddoldebau a gwaith teg. Byddai'n darparu'r cyd-destun cyffredinol ar gyfer trafodaeth ar Gytundeb Canlyniadau wedi'i dargedu'n fwy rhwng y rheoleiddiwr a sefydliadau addysg drydyddol. Mae hyn yn teimlo fel llwybr llawer cliriach a mwy cydweithredol at ddatblygu polisi na'r hyn a ragwelwyd ar gyfer Cymru o dan y Bil newydd.

¹ Prifysgolion Cymru (2021) [Tystiolaeth i'r Pwyllgor Plant a Phobl Ifanc yn craffu ar y Bil Addysg Drydyddol ac Ymchwil \(Cymru\)](#), gwefan y Senedd (fel ar 3 Rhagfyr 2021): para 6.5.

² Cyngor Cyllido'r Alban (2019) [Fframwaith Strategol Cyngor Cyllido'r Alban 2019-2022](#), Caeredin: Cyngor Cyllido'r Alban.

³ Cyngor Cyllido'r Alban (2021) [Darpariaeth Gydymlun a Chynaliadwyedd: adolygiad o addysg ac, ymchwil drydyddol](#), Caeredin: Cyngor Cyllido'r Alban.

3. Ymchwil

3.1 Wrth ymateb i'r Bil drafft yn 2020, dadleuodd Prifysgol Caerdydd yn gadarn y dylid gweithredu holl argymhellion adolygiad Reid 2018⁴ yn llawn cyn sefydlu CTER fel gweithred o ffydd dda dros le ymchwil a datblygu o fewn y gosodiad newydd. Mae hwn yn faes yr ydym yn dal i bryderu'n fawr drosto am y diffyg cynnydd yn y Bil diwygiedig. Mae effeithiau economaidd pandemig COVID-19 a gadael yr UE yn golygu ei bod hi'n hanfodol i Lywodraeth Cymru weithredu'r ddealltwriaeth, yr argymhellion a dderbyniwyd o adolygiad Reid, sef:

- Cynnal cyllid ymchwil cysylltiedig ag ansawdd (QR) i warchod ymreolaeth academiaidd.
- Cynyddu gwerth arloesedd ac ymgysylltiad CCAUC i £25m (mae'n £15m ar hyn o bryd⁵).
- Creu Cronfa Dyfodol Cymru sy'n werth £30miliwn, gan wobrwyo sefydliadau sy'n denu buddsoddiad i Gymru.
- Sefydlu Cronfa Fuddsoddi Dewi Sant sy'n werth £35m gan gynnwys cystadlaethau a chanolfannau arloesedd.

Cefnogodd Pwyllgor yr Economi, Seilwaith a Sgiliau diwethaf y Senedd y gwaith o weithredu'r argymhellion hyn ar frys yn ei adroddiad etifeddiaeth⁶. Ar hyn o bryd, amcangyfrifwn fod Llywodraeth Cymru yn dal i fod tua £63m y flwyddyn yn brin o gyflawni ei hymrwymadau Reid a dderbyniwyd, ac mae hyn yn cael effaith sylweddol ar arloesedd prifysgolion yng Nghymru. Mae prifysgolion yn bwysicach i ymchwil a datblygu yng Nghymru o'i gymharu â'r DU; yn yr ugain mlynedd diwethaf, mae gwariant AU ar ymchwil wedi goddiweddyd y sector preifat yng Nghymru ddwywaith (nid yw hyn wedi digwydd ar lefel y DU).^{7,8} Mae tystiolaeth ddiweddar⁹ yn awgrymu bod y pandemig yn amharu ar allu prifysgolion i gydweithio â busnesau; mae'r effaith yn debygol o fod yn arbennig o ddifrifol yng Nghymru lle mae angen cydweithio o'r fath yn gryf¹⁰. Er mwyn i Gymru gadw sector ymchwil AU cryf a chystadleuol, mae'n hanfodol bod Llywodraeth Cymru yn gwneud yn dda ar ei hymrwymiad i weithredu argymhellion Reid, a'i bod yn gwneud hynny cyn sefydlu unrhyw Gomisiwn newydd i oruchwylio ymchwil – hebdo, ni fydd gan y Comisiwn yr offer i wneud ei waith yn effeithiol, ac ni fydd prifysgolion Cymru yn gallu cyflawni anghenion Cymru sy'n newid arloesedd.

3.2 Mewn manau eraill, cafwyd rhywfaint o gynnydd i'w groesawu o ran llywodraethu pwyllgor ymchwil CTER, gyda'r Comisiwn bellach yn cael pŵer i benodi aelodau yn hytrach na phenodi aelodau gan weinidogion. Fodd bynnag,

⁴ Reid, G. (2018) [Adolygiad o Waith Ymchwil ac Arloesedd wedi'i ariannu gan y Llywodraeth yng Nghymru](#), Cymru: Llywodraeth Cymru.

⁵ CCAUC (2021) [Dyranadau Cyllid CCAUC 2021/22](#), Caerffili: CCAUC.

⁶ Pwyllgor yr Economi, Seilwaith a Sgiliau (2021) [Adferiad tymor hir ar ôl COVID-19](#), Caerdydd: Senedd Cymru.

⁷ StatsCymru (2020) [Gwariant ymchwil a datblygu yng Nghymru yn ôl math o wariant a'r flwyddyn](#), Caerdydd: Llywodraeth Cymru.

⁸ Swyddfa Ystadegau Gwladol (2020) [Gwariant Ymchwil a Datblygu](#), Casnewydd: Swyddfa Ystadegau Gwladol.

⁹ Ulrichsen, T. (2021) [Innovating During a Crisis: the effects of the COVID-19 pandemic on how universities contribute to innovation](#), Llundain: Uned Cyfnewid Polisi Masnacheiddio ac Arloesedd Prifysgolion / Canolfan Genedlaethol Prifysgolion a Busnes.

¹⁰ Bristow, G. a Healy, A. (2020) [Evidence submitted to the Welsh Affairs Committee Inquiry into the impact of COVID-19 on the Welsh economy](#), gwefan Senedd y DU.

byddai Cadeirydd Pwyllgor Ymchwil Cymru yn dal i fod yn benodiad gweinidogol; byddem yn cwestiynu a yw hyn yn angenrheidiol neu'n ddymunol ar gyfer Comisiwn gwirioneddol annibynnol.

- 3.3 Ar bwynt perthnasol, o dan y Bil fel y'i drafftwyd, byddai Llywodraeth Cymru yn cael pwerau i bennu meysydd ymchwil wrth bennu telerau ac amodau ariannu'r Comisiwn. Er mwyn rhoi negeseuon cyson i'r sector ymchwil, credwn y dylai unrhyw gyfeiriad adlewyrchu'r pum blaenoriaeth ar gyfer ymchwil, datblygu ac arloesi a nododd y Prif Weinidog ym mis Tachwedd 2021¹¹. At hynny, fel y mae CCAUC wedi dadlau¹², mae angen eglurder ynghylch pa feysydd ymchwil a gaiff eu hariannu gan Lywodraeth Cymru ac a gaiff eu hariannu gan y Comisiwn newydd, felly nid oes dryswch na gwrthdaro cyfrifoldebau. Mae angen i brifysgolion eu hunain hefyd gael y rhyddid o fewn y gosodiad hwn i wneud eu penderfyniadau eu hunain yn ogystal â blaenoriaethau ymchwil¹³.

4. Annibyniaeth y Comisiwn newydd

- 4.1 Dadleuasom o'r blaen fod angen ailddrafftio'r Bil drafft ymhellach er mwyn egluro gweithrediad y Comisiwn fel corff hyd braich. Fel y'i drafftwyd, byddai'r Bil wedi rhoi pwerau i Weinidogion dros lawer o faterion a ddylai fod o fewn cwmpas y CTER. Roedd y rhain yn cynnwys pŵer i addasu strategaeth CTER heb gydsyniad y Comisiwn nac unrhyw fewnbwn gan y sectorau AB ac AU. Mae hyn yn parhau i fod yn bryder yn y Bil presennol, ac mae'n rhywbeth y credwn sy'n tanseilio annibyniaeth y Comisiwn newydd yn sylweddol, sy'n bryder sylfaenol.
- 4.2 Yn fwy cadarnhaol, rydym yn dawel ein meddwl o weld bod y Bil bellach yn ei gwneud yn ofynnol i weinidogion a CTER roi sylw i bwysigrwydd diogelu rhyddid academiaidd darparwyr AU yng Nghymru. Diffinnir rhyddid academiaidd fel (ond heb fod yn gyfyngedig i) ryddid darparwyr i benderfynu:
- cynnwys cyrsiau AU penodol a sut y cânt eu haddysgu, eu goruchwyllo neu eu hasesu,
 - meini prawf ar gyfer derbyn myfyrwyr i gyrsiau AU ac i gymhwyso'r meini prawf hynny mewn achosion penodol, a
 - meini prawf ar gyfer dethol a phenodi staff academiaidd a chymhwyso'r meini prawf hynny mewn achosion penodol.

Mae hwn yn ddatblygiad sylweddol a chadarnhaol a allai helpu i fynd i'r afael â phryderon cynharach mewn perthynas ag ymreolaeth sefydliadol a rhyddid academiaidd. We would still, however, urge for the definition to also explicitly include the freedom for providers to determine the pursuit and focus of research and the methodologies employed to carry it out.

¹¹ Llywodraeth Cymru (2021) [Datganiad Ysgrifenedig: pum blaenoriaeth ar gyfer ymchwil, datblygu ac arloesedd](#), gwefan Llywodraeth Cymru (fel ar 3 Rhagfyr 2021).

¹² Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru (2021) [Ymateb i ymchwiliad y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg i egwyddorion cyffredinol y Bil Addysg Drydyddol ac Ymchwil \(Cymru\)](#), gwefan y Senedd.

¹³ Cymdeithas Prifysgolion Ewrop (2021) [University Autonomy in Europe](#), university-autonomy.eu gwefan (fel ar 19 Tachwedd 2021).

5. Diffyg manylion / amodau cofrestru

- 5.1 Dywedasom fod y Bil drafft gwreiddiol wedi gadael llawer gormod o bwerau o fewn rheoliadau a dadleuodd y dylai unrhyw newidiadau i ddeddfwriaeth fawr o'r fath ddod gerbron y Senedd yn y dyfodol ynhytrach na chael eu penderfynu gan y Gweinidogion.
- 5.2 Yn hyn o beth, ychydig iawn o gynnydd a wnaed. Er enghraifft, mae Adran 141 o'r Bil diwygiedig yn cynnwys pwerau Harri VIII sylweddol sy'n caniatáu i weinidogion ddiwygio deddfwriaeth sylfaenol drwy reoliadau. Rydym yn rhannu pryderon Prifysgolion Cymru¹⁴ am y diffyg manylion hwn yn y Bil am lawer o'i nodweddion sylfaenol gan gynnwys sut y bydd y categorïau cofrestru sylfaenol yn edrych, i bwy y byddant yn gymwys a pha ofynion y byddant yn eu cynnwys. Byddai wedi bod yn ddisgwyliad rhesymol i'r manylion hyn gael eu rhoi ar wyneb y Bil ei hun neu mewn rheoliadau drafft cysylltiedig. Yn hytrach, mae'n ymddangos bod llawer o benderfyniadau polisi pwysig yn cael eu gadael i reoleiddio yn y dyfodol, gan ei gwneud yn anodd asesu ymarferoldeb cynigion.
- 5.3 Yn fwy cyffredinol ar y pwynt o amodau cofrestru, mae potensial i greu baich ychwanegol sylweddol, yn ogystal ag ar gyfer canlyniadau anfwriadol. Heb eglurder ar y gofynion cofrestru a'r broses, neu o'r prosesau rheoleiddio parhaus, mae perygl o hyd y bydd llwyth gwaith ychwanegol yn cael ei greu ar gyfer sefydliadau. Mae'r trefniadau presennol ar gyfer rheoli mynediad a chynnal safonau yn y sector wedi bod yn effeithiol iawn yng Nghymru. Anogir cynnal y gofynion rheoleiddio ar lefel gymesur o faich i sefydliadau (a'r corff rheoleiddio).
- 5.4 Yn benodol mae pryder o ran adran 27 o'r Bil, gan y byddai'n caniatáu i'r Comisiwn osod amodau cofrestru penodol ar gyfer sefydliadau penodol ar unrhyw fater y mae'n ei weld yn dda, ac ar unrhyw adeg, yn ddarostyngedig i weithdrefn hysbysu yn unig. Mae hyn yn gadael rhyddid enfawr i bwerau annisgwyl ac anghymesur gael eu gorfodi ar sefydliadau yn ôl yr ewyllys. Mae potensial hefyd i drin gwahanol ddarparwyr yn annheg neu'n anghyfartal.
- 5.5 At hynny, wrth gofrestru darparwyr newydd, rydym yn argymhell cadw'r gofyniad o Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015 bod yn rhaid i ddarparwyr Addysg Uwch dynodedig yng Nghymru fod yn elusennau. Byddai cynnwys hyn yn cyd-fynd â'r gofynion presennol, ond wrth wneud hynny byddai'n gweithredu fel gwiriad a chydbwysedd pwysig.

6. Pryder ynghylch y cyd-destun deddfwriaethol ehangach

- 6.1 Mae'r Bil wedi'i ddatblygu, a bydd yn cael ei archwilio, yn erbyn cefndir o dirwedd AU ac ymchwil sy'n newid yn gyflym. Er bod hyn yn gwneud y Bil

¹⁴ Prifysgolion Cymru (2021) [Tystiolaeth i'r Pwyllgor Plant a Phobl Ifanc yn craffu ar y Bil Addysg Drydyddol ac Ymchwil \(Cymru\)](#), gwefan y Senedd (fel ar 3 Rhagfyr 2021): para 5.2.

newydd hyd yn oed yn bwysicach fel bod Cymru'n cadw i fyny â'r amgylchedd allanol, mae hefyd yn ychwanegu sawl haen o gymhlethdod y mae angen eu hymgorffori'n ddigonol.

- 6.2 Yn benodol, disgwylir i Lywodraeth y DU gyhoeddi cyfres o ddiwygiadau addysg ôl-16 yn Lloegr mewn ymateb i Adolygiad Augar. Yn amlwg, bydd y rhain yn cael effaith ganlyniadol i Gymru, hyd yn oed os nad oes disgwyl i gynlluniau Lloegr fod mor bellgyrhaeddol ag y tybiwyd yn wreiddiol. Ochr yn ochr â hyn, mae Llywodraeth y DU hefyd wedi cyflwyno'r Mesur Addysg Sgiliau ac Ôl-16 a'r Mesur Rhyddid i Lefaru – y mae'r ddau ohonynt yn Lloegr yn unig ond bydd ganddynt oblygiadau i Gymru hefyd. Yn olaf, bydd Bil i sefydlu'r Asiantaeth Ymchwil a Dyfeisio Uwch newydd arfaethedig hefyd yn ail-lunio'r dirwedd ymchwil ac arloesi ar lefel y DU yn sylfaenol. Rydym yn rhannu'r pryderon a fynegwyd¹⁵ gan Brifysgolion Cymru nad yw'r Bil TER o bosibl yn ddigon cymwys i ddelio â'r datblygiadau hyn ar hyn o bryd, a bod angen rhoi'r pwerau a'r annibyniaeth i'r Comisiwn newydd i gofnodi cwrs i Gymru yn y dyfodol ar y materion hyn heb ymyrraeth gan Weinidogion.
- 6.3 Nid yw'n glir eto sut y mae Deddf Marchnad Fewnol Llywodraeth y DU yn berthnasol i brifysgolion na pha mor bell y mae darpariaethau'r Bil yn gwbl gydnaws ag ef. Nid yw'r Ddeddf yn effeithio ar ofynion rheoliadol sydd eisoes mewn grym, felly nid yw'r trefniadau presennol ar gyfer prifysgolion yng Nghymru yn newid, ond bydd unrhyw newid sylweddol iddynt yn golygu bod Deddf y Farchnad Fewnol yn berthnasol. Gallai bwrw ymlaen â'r Bil cyn i sefyllfa prifysgolion gael ei hegluro gan Lywodraeth y DU drwy reoliadau, a chyn i'r ddeddfwriaeth gael ei diogelu yn y dyfodol yn erbyn y Ddeddf, gallai olygu risgiau sylweddol iawn yn ymwneud â rheoleiddio AU yng Nghymru.

7. Casgliadau ac argymhellion

- 7.1 Wrth ailadrodd cefnogaeth Prifysgol Caerdydd i lawer o uchelgeisiau'r Bil, ac ar gyfer yr egwyddorion sy'n sail iddo, rydym yn annog y Pwyllgor a/neu Lywodraeth Cymru i ystyried cyflwyno gwelliannau / ymrwymadau i fynd i'r afael â'r materion canlynol a amlinellir yn ein tystiolaeth uchod:
- 7.2 **Cryfhau dyletswyddau** strategol y Bil. Dylai hyn gynnwys – ond heb fod yn gyfyngedig i – ddyletswydd sy'n ceisio canolbwyntio ar ganlyniadau addysg i fyfyrwyr, a datblygu dyletswydd benodol a llawer mwy uchelgeisiol sy'n canolbwyntio ar ymchwil ac arloesi.
- 7.3 **Cyflawni'r adolygiad Reid cyn i'r Bil gael ei weithredu.** Mae'n hanfodol bod Llywodraeth Cymru yn ymrwmo i gyflawni holl argymhellion adolygiad Reid

¹⁵ Prifysgolion Cymru (2021) [Tystiolaeth i'r Pwyllgor Plant a Phobl Ifanc yn craffu ar y Bil Addysg Drydyddol ac Ymchwil \(Cymru\)](#), gwefan y Senedd (fel ar 3 Rhagfyr 2021): Adran 16.

2018 yn llawn cyn sefydlu CTER fel gweithred o ffydd dda dros le ymchwil a datblygu o fewn y dirwedd addysg drydyddol ac ymchwil newydd.

7.4 **Diogelu annibyniaeth** y Comisiwn. Er mwyn sicrhau bod y Comisiwn newydd yn wirioneddol annibynnol ac yn rhydd o ymyrraeth gan y Gweinidog, rydym yn annog:

- Penodir Cadeirydd Pwyllgor Ymchwil Cymru gan y Comisiwn yn hytrach na chan weinidogion.
- Mae'r pŵer i addasu strategaeth y Comisiwn newydd heb ei gydsyniad yn cael ei ddileu gan weinidogion.
- Mae gan y Comisiwn newydd y pwerau perthnasol a'r annibyniaeth i ddelio â'r amgylchedd polisi allanol sy'n newid yn gyflym (yn enwedig newidiadau i ddeddfwriaeth AU ac ymchwil yn Lloegr) heb ymyrraeth weinidogol.
- Mae'r diffiniad o fewn y Bil ar gyfer rhyddid academiaidd yn cael ei ymestyn fel ei fod yn ymdrin yn benodol â rhyddid darparwyr i benderfynu ar drywydd a ffocws ymchwil a'r methodolegau a ddefnyddir i'w gyflawni.

7.5 **Rhoi eglurder ynghylch meysydd** sy'n peri pryder posibl. Er mwyn atal unrhyw ddryswch neu wrthdaro ar ôl gweithredu, dylid egluro'r meysydd canlynol a, lle bo angen, eu diwygio yn y Bil:

- Eglurwch pa feysydd ymchwil fydd yn cael eu hariannu gan Lywodraeth Cymru ac a fydd yn cael eu hariannu gan y Comisiwn newydd.
- Heb eglurder ar y gofynion cofrestru a'r broses, neu o'r prosesau rheoleiddio parhaus, mae perygl o hyd y bydd llwyth gwaith ychwanegol yn cael ei greu ar gyfer sefydliadau.
- Nodi cyngor cyfreithiol Llywodraeth Cymru ynghylch unrhyw oblygiadau i Ddeddf y Farchnad Fewnol ar y Bil.

7.6 **Atal gormodedd o'r Comisiwn** newydd ar amodau cofrestru. Dylid diwygio adran 27 o'r Bil, oherwydd fel ag y mae, byddai'n caniatáu i'r Comisiwn osod amodau cofrestru penodol ar gyfer sefydliadau penodol ar unrhyw fater y mae'n ei weld yn dda, ac ar unrhyw adeg, yn ddarostyngedig i weithdrefn hysbysu yn unig. Nid yw hyn yn gymesur nac yn ddymunol.

7.7 **Sicrhau bod pob** darparwr yn elusennau. Rydym yn argymhell yn gryf cadw'r gofyniad o Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015 bod yn rhaid i ddarparwyr Addysg Uwch dynodedig yng Nghymru fod yn elusennau. Byddai cynnwys hyn yn cyfateb i'r gofynion presennol, ond wrth wneud hynny byddai'n gweithredu fel gwiriad a chydbwysedd pwysig yn erbyn darparwyr preifat nad ydynt efallai'n ychwanegu gwerth at y sector.